

1

Тя

Началото на септември е. Джоди Брет е в кухнята си и готви вечеря. Апартаментът с просторни преходни помещения ѝ позволява да се наслаждава на гледката през източните прозорци на дневната – езерото и небето, обаяни от залеза в еднакво синьо. Тънка тъмносива ивица – хоризонтът – изглежда съвсем близо, сякаш протегне ли ръка, ще го докосне. Тя харесва сводестата му арка – създава ѝ усещане, че е обгърната, закътана – най-приятното чувство от живота тук, в орловото ѝ гнездо на двайсет и седмия етаж.

На четирийсет и пет Джоди все още се възприема като млада жена. Не мисли за бъдещето; живее в настоящето, съсредоточена в ежедневието. Предполага, без да го е обмисляла, че нещата ще следват до безкрайност несъвършения си, но напълно приемлив ход. С други думи, дълбоко в себе си тя не съзнава, че животът ѝ подминава връхната си точка, а младежката ѝ издръжливост – която двайсет и пет годишният ѝ брак с Тод Гилбърт бавно подкопава – приближава крайната фаза на саморазруха. Представата ѝ коя е и как е редно да постъпва далеч

не е толкова стабилна, колкото предполага, понеже само след няколко месеца ще се превърне в убиец.

Кажете ли ѝ го, няма да повярва. Думата „убийство“ почти не присъства в речника ѝ; смисълът ѝ е абстрактна идея, тема в новините, засягаща непознати хора, които никога няма да срещне. Домашното насилие ѝ се струва твърде неправдоподобно – не проумява как е възможно всекидневните търкания в семейството да ескалират до такава степен. Има причини за недоумението ѝ, дори да изключим навика ѝ да се владее. Тя не е идеалист, вярва, че трябва да приемаш лошото като неизбежен спътник на доброто, не подхваща спорове и не е лесно да я въвлечеш в разпра.

Кучето – златен ретривър – седи до нея, докато реже зеленчуци. От време на време му подхвърля резен суров морков, той го улавя с уста и доволно го сдъвква. Зеленчуковата почерпка е отдавна установен вечерен ритуал – радват му се, откакто го доведе у дома като тантуреста топчица, за да отклони вниманието на Тод от копнежа за потомство, изникнал изневиделица някъде след четирийсетия му рожден ден. Тя нарече кучето Фройд, предвкусвайки шегите, които ще си прави със съименника му – женомразецът, когото бе принудена да приема насериозно в университета. Фройд има газове, Фройд яде боклуци, Фройд си гони опашката. Кучето е безпределно добродушно и не му се зловиди да го вземат на подбив.

Докато реже зеленчуци и кълца подправки, тя е погълната от работата телом и духом. Обича съсредоточаването, което готвенето изисква – заграването на газовия котлон, таймерът, отброяващ минутите, непосредствения краен резултат. Усеща тишината отвъд кухнята и времето, втурнало се към момента, който очаква с удоволствие – ключът му да се превърти в ключалката. Още има чувството, че да приготви вечеря на Тод е празник, още се удивлява на приумицата на съдбата, довела го в живота ѝ – въпрос на чиста случайност, която сякаш изключваше сближаване, камо ли бъдещи вечери, приготвени с любов.

Случи се в дъждовна пролетна сутрин. Тя следваше психология, нощем работеше като сервитьорка и, изтощена до краен предел, се местеше. Караше на север по Стейт Стрийт с ван под наем, натоварен с багажа ѝ. Докато се подготвяше да смени лентата от дясно вляво, навярно погледна през рамо... или не. Трудно управляваше тромавия ван и на всичкото отгоре прозорците ѝ бяха замъглени. Пропусна завоя при последния светофар. При тези условия съвсем логично бе разсеяна – въпрос, който по-късно често обсъждаха. Той се блъсна в предната лява врата на вана и я запрати в насрещното движение. Засвириха клаксони, заскърцаха спирачки и преди да успее да се опомни – преди да осъзнае, че ванът е спрял да се върти, а тя е напълно невредима – той ѝ се разкрещя през затворения прозорец.

– Смахната кучка! Какви ги вършиш? Дъската ли ти хлопа? Кой те е учил да шофираш? Такива като теб не бива да припарват до пътя. Ще слезеш ли от колата, или ще стоиш там като идиот?

Тирадата му през онзи дъждовен ден не го представи в благоприятна светлина, но всеки участник в пътен инцидент – дори по негова вина, а случаят не беше такъв – се изнервя. След няколко дни той ѝ се обади да я покани на вечеря и тя снизходително прие.

Заведе я в Грийктаун – ядоха агнешко сувлаки и пиха студена рецина. Ресторантът бе претъпкан, масите – сбутани една до друга, осветлението – ярко. Крещяха да надвикат шумотевицата и се смееха, че не се чуват. Разговорът им се свеждаше до откъслечни фрази: „Храната е добра... Тук ми харесва... Прозорците ми бяха замъглени... Ако не беше се случило, нямаше да те срещна“.

Тя ходеше рядко на истински срещи. Познатите ѝ от университета я извеждаха на пица и бира и си брояха стотинките. Появяваха се небрежно облечени и небръснати – в дрехите, с които бяха ходили на лекции. Тод обаче носеше чиста риза, дойде да я вземе и я закара до ресторанта, а после се гриже-

ше за нея, допълваше чашата ѝ и проверяваше дали се чувства удобно. Седнала срещу него, тя харесваше гледката – как нехайно обсебва пространството и отговорността. Хареса ѝ непринуденият му навик да избърсва ножа си в хляба и как подаде кредитната си карта, без да поглежда сметката.

Когато се качиха отново в пикапа му, той я закара до строежа си в Бъктаун – имение от деветнайсети век, което преустройваше от хостел в еднофамилна къща. Поведете я по изкъртената алея, стиснал леко лакътя ѝ.

– Внимавай къде стъпваш.

Грозната готическа сграда с изронени тухли, олющена боя, тесни прозорци и злокобно заострени фронтони изглеждаше като вулгарна аномалия сред съседните кубични и напълно обновени постройки. Вместо веранда имаше стълба, а в преддверието лежеше масивен полилей. В предната стая – сводесто помещение с невероятно висок таван – висяха жици и се трупаха купища отломки.

– Тук имаше стена – посочи той. – Погледни пода.

Тя видя липсващите дъски.

– Когато го превърнали в пансион, вдигнали много междинни стени. Сега възвръщам първоначалния план. Вече си личи как ще изглежда.

Тя се затрудни да си представи какъвто и да било краен резултат. Нямахме и електричество – единствената бледа светлина струеше от уличните лампи. Той запали свещ, отля капка разтопен восък в чинийка и я закрепил. Настоя да ѝ покаже всичко и те обиколиха празните стаи със свещта – бъдещата кухня, изчезналата дневна, допълнителните помещения, от които бяха останали само тънки дъсчени стени. Гореще имаше по-ясни следи от пансиона – вратите на спалните, боядисани в странни цветове, се заключваха с резета и миришеше по-силно на плесен. Старите греди по пода скърцаха зловещо под краката им, а свещта изкривяваше призрачно сенките им по стените.

– Не е реставрация – обясни той, – а преобразяване и модернизация. Дъбови подове, масивни врати, двукрили прозор-

ци. Всеки ще поиска стара къща с характер, но абсолютно солидна и осъвременена.

Разказа ѝ как се заел сам с проекта и се учел в движение. Решил да не следва университет, взел пари назаем и живеел на кредит и оптимизъм. Тя разбра колко голям е залогът едва когато видя навития спален чувал в ъгъла на една от спалните, а в банята – самобръсначка и флакон с пяна за бръснене.

– Как ти се струва? – попита я той, щом се върнаха на долния етаж.

– Бих искала да я видя завършена – отвърна тя.

Той се засмя.

– Мислиш ме за самонадеян.

– За амбициозен – поправи го тя.

– Ще останеш впечатлена.

* * *

Когато го чува да влиза, кадифеният здрач е погълнал и езерото, и небето. Изключва абсорбатора и оставя меките стенни лампи да излъчват приглушено сияние, сваля престилката, облизва пръсти да приглади косата над слепоочията си – чист жест на очакване – и се вслушва в шума откъм антрето. Той поздравява кучето, окачва си сакото, изпразва джобовете си в бронзовата купа върху тоалетката. Настъпва кратка тишина, докато преглежда пощата. Тя подрежда пушената пьстърва в поднос с ветрило от солени бисквитки.

Той е едър мъж с пясъчноруса коса, тъмносиви очи и стийна жизненост. Влезе ли Тод Гилбърт в стаята, хората се събуждат. Така би отговорила, ако някой я попита какво обича най-много у него. А също, че я разсмива, когато пожелае, и за разлика от повечето мъже умее да върши по няколко неща едновременно. Дори да разговаря по телефона, ще успее да заkopчае колието ѝ или да ѝ покаже как се борави със сложен сомелиерски тирбушон.

Той я целува леко по челото, заобикаля я и бръква в шкафа да извади коктейлните чаши.

– Изглежда добре. Какво е?

Сочи златистото месо с хрупкава панировка в тавата, извадена от печката.

– „Бийф Уелингтън“. И преди сме го опитвали, помниш ли? Хареса ти.

Негово задължение е да направи мартинито. Докато забърква маринатата за зеленчуците, тя чува как звънтят ледените кубчета и долавя острата миризма, когато ножът срязва лимона. Той я блъска, събаря предмети и ѝ препречва пътя, но тя харесва да усеща успокояващата близост на едрото му тяло. Попива миризмата на деня му и на тялото му. Гравитира край винаги топлото му докосване – въпрос на животински инстинкт за жена, на която почти непрекъснато ѝ е студено.

Той оставя мартинито ѝ на плота пред нея и отнася своето и подноса с пъстървата в дневната. Вдига крака и разгръща вестника, сгънат от нея спретнато върху ниската масичка. Джоди слага граха и морковите в отделни съдове за варене на пара и отпива първата глътка от пиетието си. Усеща с наслада как водката веднага руква в кръвоносната ѝ система и сгрява крайниците ѝ. От дивана той подхвърля забележки за днешните новини – следващата Олимпиада, рязкото повишение на лихвите, прогнозата за дъжд. След като опразва почти целия поднос и изпива мартинито си, той става и отваря бутилка вино, а тя нарязва месото на дебели резени. Занаят чиниите си на масата, където и двамата се наслаждават на гледката на блесналото небе.

– Как мина денят ти? – пита я той, набождайки голям къс месо с вилицата.

– Видях се с Бергман.

– Бергман... Какво ти разказа тя?

Той дъвче съсредоточено говеждото и говори, без да отлепя очи от чинията.

– Напомни ми, че са изтекли три години, откакто е снимала рекламата с пудинга. Сякаш се опитваше да ми вмени част от вината.

Той помни кодовите имена, които тя дава на клиентите си. Понеже идват и си отиват, докато е на работа, никога не е виждал нито един от тях. Тя обаче го държи в течение и в известен смисъл Тод познава отблизо всички. Тя не го намира за нередно, стига да пази в тайна истинските им имена. Бергман е кодово име на безработна актриса, чиято последна роля – прословутата реклама за пудинг – е далечен спомен.

– А! Сега пък ти си ѝ виновна – възкликва той.

– Разбира как отчаянието ѝ отблъсква хората и недоумява защо не ѝ помагам да го преодолее, след като от седмици работим върху проблема.

– Не знам как я търпиш – отбелязва той.

– Щеше да разбереш, ако я видиш. Истински боец е. Никога не се отказва и в крайна сметка ще постигне своето.

– Аз не бих имал търпение.

– Щеше да имаш, ако те беше грижа за тях. Клиентите са ми като деца, знаеш го.

Сянка пробягва по лицето му и тя осъзнава, че споменаването на сурогатните деца му припомня истинските деца, които няма. Връща се към Бергман и признава:

– Притеснявам се за нея обаче. Няма да повярва в себе си, докато някой не я наеме, а никой не я наема, защото не вярва в себе си. Проблемът е, че не знам дали наистина ѝ помагам. Понякога се чудя дали да не прекратя терапията.

– Защо да не се откажеш? Щом не стигаш доникъде? – кимва той.

– Е, не точно доникъде. Както казах, поне проумя, че сама го предизвиква.

– Говеждото ми харесва. Как го напъха в тестото? – любопитства той.

Все едно е кораб в бутилка, но тя знае, че не се шегува. За мъж, наясно как се строят стени и се изливат основи, той е изненадващо наивен относно готвенето.

– Овалях го. Представи си изолация около тръба.

Той обаче се вира в празното пространство и явно не възприема отговора ѝ.

Склонен е да се отнася, но напоследък изключванията зачестяват. Тук е една минута, през следващата изчезва, отвлечен в мисли, догадки, тревоги, кой знае? Възможно е да брои наум от сто до нула или да изрежда имената на президентите. Поне настроението му е добро. От известно време е видимо по-ведър, възвърнал е донякъде предишното си аз. Тя дори започва да смята депресията му за минало. Притесняваше се, че е трайна. Продължи дълго и дори Фройд не успяваше да го изтръгне от хватката ѝ, макар като малък да изпълняваше забавни номера не по-зле от дворцов шут.

Тод поне винаги съумяваше да изиграе ролята си на вечерните партита – залагаше на алкохола, пускаше в ход доброжелателното си обаяние и предразполагаше всички да се чувстват приятно. Жените откликват на Тод, защото е чистосърдечен и щедър. „Роузи, пак си пила от извора на младостта“, „Диърдри, изглеждаш изкусително. Иде ми да те схрускам.“. Не пропуска и мъжете, позволява им да говорят за себе си, без да се съревновава с тях, размива ги със скечовете си – изпълнява ролята на индийски природолечител („Напрежението ви идва в повече... намалееете темпото, забавееете ход“) или на автомонтър от Ямайка („Двигателят ви шуми, гос'ине? Пуснете си уредбата да не го чувате, гос'ине.“)

Сега определено е по-добре – по-жив, по-весел дори когато са само двамата, по-спокоен, по-сговорчив както през първите им години – макар да са отминали дните, когато четяха вестника голи в спалнята, гледаха мачове или си поделяха купа с корнфлейкс, оставили кутията с мляко върху таблата на леглото. По онова време се радваха на свободата почти да не се познават; бяха щастливи притежатели на безметежно бъдеще с отворени врати и изпълними обещания.

– Какво ли се върти в тази глава... – обажда се тя.

Клепките му трепват и той ѝ се усмихва. Взема полупразната бутилка и допълва чашите.

– Как ти се струва виното?

Обича да обсъждат виното. На вечеря понякога целият им разговор се върти около това какво пият. Сега обаче той не дочаква да му отговори, плесва се с длан по челото и възкликва:

– Забравих да ти кажа! Този уикенд има риболовен излет. Момчетата го организират.

– Риболовен излет – повтаря тя.

Той е изгълтал двете си парчета говеждо и в момента обира соса от чинията със залък хляб.

– Заминават в петък след работа. Връщат се в неделя.

Тод не ходи на риболов и, доколкото тя знае, никой от приятелите му не е запален рибар. Разбира веднага – в ума ѝ не остава нито капчица съмнение – че използва думата „риболов“ като заместител.

– Ще отидеш ли? – пита тя.

– Още не съм решил.

Тя продължава да се храни. Опитва се да побърза. Маниерите ѝ на масата понякога го изнервят – как държи по цяла вечност миниатюрните хапки в устата си. Преглъща полусдъвквания залък, той засяда в гърлото ѝ и я задавя. Тод скача галантно и я потупва по гърба, докато тя кашля и се задъхва. Най-сетне парченцето, причинило пристъпа, изскача в ръката ѝ. Без да го поглежда, тя го оставя до ръба на чинията.

– Кажи ми, щом решиш. – Тя попива тъгълчетата на очите си със салфетката. – Ако заминеш, ще се обадя да изперат килимите. И ще сваря мармалад.

Не възнамерява да прави нито едното, нито другото – казва го, за да не мълчи. Винаги е смятала за предимство, че той не я лъже – по-точно не разкрсява историите си с подробности, които да ги превърнат в лъжи. Проблемът сега също не е в многословието, а че не пътува през уикендите – никога не е пътувал през уикендите.

– Хей! – спомня си той. – Купих ти подарък!

Излиза от стаята и се връща с пакет – плосък правоъгълник горе-долу колкото книга с мека подвързия, увит в кафява хартия, залепена с прозрачно тиксо. Слага го върху масата до чинията ѝ и сяда отново. Често ѝ носи подаръци и това ѝ харесва, но ѝ харесва по-малко, когато целта на подаръците е да я умилюват.

– По какъв повод? – пита тя.

– Без повод.

По лицето му е изписана усмивка, но атмосферата е нажежена. Из стаята току-виж се разлетели предмети, главите им аха да се завъртят като пумпали. Тя взема пакета и установява, че е лек като перце. Тиксотото се обелва лесно и от плисираната защитна хартия тя изважда красива малка картина – раджпутска миниатюра, оригинал. Рисунката в зелено и синьо изобразява жена в дълга рокля, застанала в градина с високи стени. Заобиколена от паун и газела, украсена с пищни накити, тя очевидно не страда от материални тревоги и светски грижи. Клони с буйни листа се надвесват закрилнически над главата ѝ, тревата под краката ѝ е същински мек зелен килим. Разглеждат картината заедно, обсъждат изрисуваните с къна ръце на жената, бялата ѝ кошничка, изящната ѝ фигура, забулена в роклята. Докато се наслаждават на деликатните детайли и наситените цветове, животът им неусетно се връща в нормалното русло. Бил е прав да ѝ я купи. Инстинктът му е добър.

Наближава времето за лягане и тя разчиства масата и се залавя с чиниите. Той предлага надлежно да ѝ помогне, но и двамата знаят, че е най-добре да остави разтребването на нея и да изведе кучето на разходка. Не че тя е ужасно взискателна. Стандартите ѝ са в границите на разумното, ала след измиване тавата не бива да е мазна; не бива и да триеш мазнината с кърпата за съдове, с която после ще избършеш кристалните чаши. Нищо сложно. Той не е нехаен по отношение на строежите. Ако окачва рафт, няма да го постави накриво, та предметите да се плъзнат, да паднат на пода и да се счупят. Ще се съсредоточи, ще свърши работата както се полага и никой

няма да го обвини в перфекционизъм или вманиачаване. Не че тя се оплаква. Доказано е как при определени обстоятелства силата се превръща в епична слабост. Нетърпението му в домакинството произтича от факта, че неудържимата му енергия надхвърля естеството на възложената задача. Видно е във внушителната му фигура, която сякаш не се побира в тясното пространство на стаята, в гръмкия му глас, в широките му жестове. Стихията му е на открито, на строителната площадка, където силата му има поле за изява. Вкъщи той често е най-полезен заспал до нея – с отпуснато тяло и енергия, усмирена в успокоително отсъствие.

Тя прекосява красивите си стаи, спуска завесите, изтупва възглавниците, намества картините, обира влакънца от килимите и изобщо създава декора, сред който иска да се събуди суринта. Важно е всичко да е на мястото си, когато денят ѝ започва. В спалнята тя отмята завивката и слага пижама за него и нощница за себе си, пригладжайки гънките по плата, та дрехите да не приличат толкова на необитавани тела. Въпреки това нещо в тях я смущава – белите ширити на тъмната пижама, коприненият колан на нощницата. Излиза от стаята и пристъпва навън, на балкона. Духа студен вятър, в безлунната нощ гледката е бездънно черна. Привежда се в мразовитата тъмнина, наслаждавайки се на чувството за самота. Харесва ѝ, че е в състояние да я контролира – да остане тук, докато ѝ омръзне, а после да влезе вътре. Благодарна е, че животът ѝ е стабилен и сигурен, цени свободата на ежедневието си и липсата на изисквания и усложнения. Понеже е пропуснала брака и децата, досието ѝ е чисто и създава усещане за простор. Няма разкаяния. Майчинският ѝ инстинкт намира отдушник с пациентите, а във всеки практически аспект тя е омъжена като всяка друга жена. Приятелките ѝ, разбира се, знаят, че е Джоди Брет, но повечето я наричат госпожа Гилбърт. Харесва фамилията и титлата – вменяват ѝ принадлежност и съкращават процедурите, елиминирайки необходимостта да поправя хората или да дава обяснения, използвайки скалпелни термини от рода на „житейски партньор“.

Сутринта той отива на работа, тя става, облича се и извежда кучето край брега. Слънцето грее в млечната мъгла, метнало сребриста мрежа върху водата. Бризът е резлив и довява миризма на моторно масло, риба и прогнило дърво. По това време кеят е като сънен великан със забавен пулс и тихо дишане. Само местните, които разхождат кучетата си или тичат, виждат поклашащите се лодки, плискащата вода, опустялата въртележка и виенското колело, чайките, гмуркащи се да уловят закуската си. Когато се обръща и поема обратно, градът ѝ заприличва на крайбрежен мираж, озарен драматично от изгряващото слънце. Дойде в Чикаго като студентка преди повече от двайсет години и веднага се почувства у дома. Живее тук не само физически, но и духом. След ограниченията на малкия град е очарована от високите сгради, от човешкото гъмжило, от разточителната многоликост и дори от непостоянното време. Тук израстна, изкова индивидуалността си, съзря и като професионалист.

Започна да практикува през пролетта след завършването на университета. Тогава с Тод живееха в малък апартамент с една спалня в Линкълн Парк. Първите ѝ клиенти я потърсиха по препоръка на колегите ѝ от университета. Приемаше ги в дневната, докато Тод е на работа. Решила отрано – още преди да се дипломира – да избере еkleктичния подход и да използва всичките си ресурси в зависимост от ситуацията, тя практикуваше активно изслушване, поведенчески анализ и интерпретация на сънища и открито се опълчваше срещу самоунищожителните отношения и поведения. Съветваше хората да изискват повече от себе си и да поемат отговорност за добруването си. Насърчаваше ги и ги коригираше. През първата година се научи да е търпелива и да се съобразява с темпото на клиентите си. Най-доброто ѝ качество бе искрената ѝ дружелюбност – харесваше клиентите си и ги предразполагаше, защото не криеше колебанията си. Препоръчваха я и на други и практиката ѝ се разрастваше.

Почти цяла година напредваше добре, набираше инерция, развиваше умения и трупаше увереност. После откриха неин клиент – момче на петнайсет с биполярно разстройство, което се справяше в училище и изглеждаше съвсем добре; казваше се Себастиан, тъмнокос, тъмноок, любознателен, разговорлив, обичаше да задава реторични въпроси (Щом съществува нещо, защо да не съществува нищото? Как е възможно да знаем нещо със сигурност?) – мъртъв на тротоара под апартамента на десетия етаж, където живееше с родителите си. Себастиан не дойде на редовната им среща и тя се обади на домашния му телефон. Майка му ѝ съобщи новината. Научи я пет дни след смъртта му.

– Не се обвинявайте – успокои я благородно жената.

Но той бе скочил в деня на последния им сеанс. Бе го видяла сутринта, а той бе сложил край на живота си по-малко от дванайсет часа след това. Какво бяха обсъждали? Някакъв дребен проблем с очите му. Виждал неща с периферното си зрение – мимолетни нереални видения.

Тогава тя се записа за допълнително обучение в колежа „Адлер“ и започна да подбира внимателно клиентите си.

Джоди прекосява Гейтуей Парк, спира да размени две-три изречения със съсед и се отбива в кафене „Ром“ за лате. После къщи чете вестника, докато яде рохкото си яйце и препечената филия с масло. След закуска измива чиниите и изважда папката на първия си клиент с кодово име Съдията – адвокат, гей, със съпруга и деца. Животът му е в задънена улица и се надява психотерапията да му помогне. Обещал си е да постоянства. И не ѝ поднася проблеми, с които е неспособна да се справи. Последното е удостоверила след предварително проучване. Склонните към самоунищожително поведение препраща другаде. Не приема хора със зависимости например – наркомани, алкохолици, комарджии. Отпраща пациенти с хранителни разстройства, биполярно разстройство, шизофрения, хронична депресия и обмислящи или извършили опит за самоубийство. Те подлежат на лечение с медикаменти или рехабилитация.

Графикът ѝ позволява да приема само по двама клиенти дневно – преди обед. След предварително проучване обикновено отсява хора в затруднено положение, объркани или несигурни, неспособни да решат какво искат или да оправдаят очакванията на околните (или това, което си въобразяват, че другите очакват от тях). Понякога са сурови към себе си – оценяват се според критериите на нечувствителните си родители – и същевременно се държат безотговорно и неуместно. Като цяло приоритетите им не са подредени правилно, не успяват да обособят границите на личното си пространство, пренебрегват интересите си или се възприемат като жертви.

Спалнята за гости, която използва за кабинет за консултации, удобно побира бюро, шкаф и два фотьойла един срещу друг върху старинен килим, широк шест и дълъг осем стъпки. Между столовете има ниска масичка, където държи бележник и химикалка, кутия с почистващи кърпички, бутилка вода и две чаши. Съдията е в обичайния си тъмен костюм, с черни обувки с връзки и ярки чорапи, подаващи се под панталона, когато сядат и кръстосват крака. На трийсет и осем е, има чувствени очи и устни и дълго лице. Разказва ѝ как посетил бар и какво се случило на алеята зад него. Впуска се в подробности, навярно за да я стъписа, но секс по взаимно съгласие между възрастни не я смущава, а и не за пръв път той изпробва търпението ѝ по този начин. Говори бързо, сменя ненадейно посоката, преживява драматично историята, стреми се да я въвлече в нея.

– Панталоните ми бяха смъкнати до глезените... представи си някой да ме беше... леле, как само миришеше боклукът... Съсредоточих се върху него... върху боклука, за да забавя нещата... трябваше да направя нещо. Той ме зяпаше в бара. Бях го виждал и преди, но не мислех... Не бях ходил в бара от цяла вечност...

Наближава финалът на историята. Той я поглежда многозначително, очите му искрят, устните му са овлажнели от слюнка. Би искал тя да се засмее, да му каже какъв пакостник е, но работата ѝ не предполага да запълва паузите в разговора

или да му подхвърля спасителни пояси. Той чака, ала тя не проговаря. Съдията се намества неловко на стола и се втрещва в ръцете си.

– Е – заключава най-сетне, – съжалявам. Наистина. Много съжалявам. Не биваше да го правя.

Не може да се извини на съпругата си и затова изрича думите пред терапевтката. Поведенческият му модел е отрицание, последвано от разюзданост и отново от отрицание. Стадият на отрицание се проявява в изявления от рода на: „Обичам семейството си. Не искам да нараня съпругата и децата си“. Разкаянието е искрено, ала той е неспособен както да се откаже от хомосексуалните си стремежи, така и от сигурността на дома си. И двете задоволяват потребностите му и са значими за самосъзнанието му. Залъгва се, че интересът му към мъжете е преходна фаза, и не разбира, че въздържанието и чувството за вина са начин да зареди батериите си за поредната необузdana тръпка. Както мнозина измамници, обича да драматизира положението си. По-женствен е, отколкото предполага.

– Ти трябва да прецениш – казва му тя.

Той обаче все още е далеч от осъзнаването.

Сряда е денят на изневерите. Следващата ѝ клиентка – Мис Пиги – е престорено свенлива млада жена с розови бузи и ръце, покрити с лунички. Твърди, че любовниците стимулират апетита ѝ и запазват свежестта на брака ѝ. Според Мис Пиги съпругът ѝ не подозира нищо и няма право да се оплаква, дори да се усъмни. Неясно е защо Мис Пиги е решила да посещава терапевт и какво очаква да постигне със сеансите. За разлика от Съдията тя не страда от угризения на съвестта и действа далеч по-практично – в понеделник и четвъртък следобед между пазаруването на хранителни продукти и прибирането на децата от училище.

Мис Пиги сякаш е по-праволинейна от Съдията, но от гледна точка на Джоди тя е по-сериозното предизвикателство. Тревожността ѝ наподобява подводно течение, рядко излиза на повърхността и създава проблеми. Да я извади наяве и да я на-

кара да я осъзнае, няма да е лесно. Съдията е отворена книга – чувствителен мъж, забъркал се в каша. В крайна сметка – със или без помощта на Джоди – ще разплете Гордиевия възел и ще намери изход.

Макар Мис Пиги да е убедена, че съпругът ѝ тъне в неведение, според Джоди той вероятно таи подозрения. Винаги остават следи, както тя добре знае. Неверният съпруг например често е разсеян или твърде зает; не обича да го разпитват, косата и дрехите му излъчват необясними миризми от всякакъв вид: благовония, плесен, трева, ментова вода за уста. Кой се жабурка в края на деня, преди да се прибере вкъщи? Душът отстранява издайническите телесни миризми, но сапунът в хотелската баня е различен от онзи вкъщи. Има и други улики: червени или руси косми, петна от червило, омачкани дрехи, необясними отсъствия, загадъчни белези по тялото... да не споменаваме любопитните придобивки – екстравагантен ключодържател, шише афтършейв – които се появяват изневиделица, особено в Деня на Свети Валентин.

Тод поне се старае да е дискретен и да страни от приятелките ѝ. Е, невинаги. Веднъж на ваканция на Карибите се сблизиха с друга двойка – пиеха заедно коктейли „Маргарита“ и вземаха уроци по гмуркане. Съпрузите имаха компания за сглобяеми бунгала, с което предизвикваха презрението на Тод. Въпреки това няколко поредни зими ходеха заедно на курорт. Джоди подозираше, че между Тод и Шийла има нещо, но пропъждаше съмненията, докато един следобед те не изчезнаха от басейна и не се върнаха след известно време с вид на котки, изблизали голяма купа каймак. Щеше вероятно да пропусне да го забележи, но банските на Тод стояха леко накриво, а по космите на гърдите му просветяваше желатиноподобна слуз.

Ала няма значение. Няма значение как той се издава отново и отново, защото и той, и тя знаят, че ѝ изневерява, а той знае, че тя знае. Важното е да се преструват и да поддържат илюзията, че всичко е наред и няма никакъв проблем. Стига фактите да не излизат открито наяве, стига той да измисля бла-

говидни извинения и да увърта, стига нещата да вървят гладко и да цари привидно спокойствие, ще продължават да живеят постарому, понеже е всеизвестно, че добрият живот предполага редица компромиси, основани на приемането на индивидуалните потребности и чудатостите на околните, които невинаги сме в състояние да прекроим по свой вкус или да ги вкараме в руслото на консервативните социални норми. Всеки живее живота си, изразява се и преследва удовлетворението по различен начин. Всеки греша, преценява неправилно, избързва или закъснява, обърква посоката, развива вредни навици и излиза от релсите. Ако не друго, благодарение на Албърт Елис, бащата на когнитивно-бихейвиористичната смяна на парадигмата в психотерапията, в университета научи следното – другите не са длъжни да задоволяват нуждите ни и да оправдават очакванията ни, нито да се отнасят винаги добре с нас. Отказът да го приемем, подхранва гняв и негодувание. Омиротворението произтича от възприемането на хората такива, каквито са, и от поставянето на ударението върху положителното.

Неверните съпрузи обикновено постигат своето. А и не се променят, защото като правило хората не се променят – не и без силна мотивация и постоянство. Основите на характера се развиват рано в живота и с времето се затвърждават и закостеняват. Повечето хора научават малко от опита, рядко се замислят да променят поведението си, смятат, че околните са източникът на проблемите им и продължават по утъпкания път, независимо от всичко – за добро или за зло. Кръшкачът си остава кръшкач, както оптимистът си остава оптимист. След като го прегази пиян шофьор, осакати и двата му крака и се принуди да заложва къщата си, за да плати медицинските такси, оптимистът казва: „Провървя ми. Можеха да ме убият“. За оптимиста такова съждение е смислено. За изневеряващия е смислено да живее двойствен живот и да тъче на два стана едновременно.

Твърдейки, че хората не се променят, Джоди има предвид, че не се променят за добро. Колкото до отрицателната промяна

на – тя се подразбира. Животът оставя отпечатък върху всеки. Тя например бе добър човек – наистина добър – но вече не би дръзнала да се определи така. Веднъж хвърли мобилния му телефон в езерото заедно със съобщението от жена, наричаща го „вълчето ми“. Друг път изпра боксерките му в пералнята с цветните дрехи. Често го подвежда да губи вещи. Не се гордее с простъпките си. Би искала да мисли, че подобно поведение ѝ е чуждо, и приема Тод такъв, какъвто е, защото не е от жените, настояващи мъжете им да изкупват слабостта си. Според Джоуди обаче подлостите ѝ са невинни в сравнение с волностите, които той си позволява.

Тя изпраща Мис Пиги и отива в залата за фитнес на долния етаж на сградата, където вдига тежести и навърта десет километра с велоергометра. Обядва със студентите зеленчуци и майонезата, останали в хладилника, взема душ и се облича да излезе – чакат я задачи. Преди да тръгне, пише инструкции на Клара – днес е сряда и следобед тя ще дойде да чисти. Ежедневната рутина е балсамът, който приповдига духа ѝ и крепи живота ѝ; отстранява екзистенциалния страх, дебнеш разколебаните и обърканите, напомняйки за бездънната празнота под краката им. Да си запълваш времето с работа, е подход на средната класа – практична и добра стратегия. Тя се наслаждава на дейността – да приема клиенти, да се грижи за домакинството, да си поддържа формата и външния вид. Обича реда и предсказуемостта и се чувства сигурна, когато времето ѝ е разпределено предварително. Приятно ѝ е да разгръща бележника си и да вижда какво предстои – процедури в спа центъра, във фризьорския салон, профилактични прегледи, курсове по Пилатес. Посещава почти всички събития, организирани от професионалната ѝ асоциация, и се записва на всякакви интересни курсове. Вечер, когато не готви за Тод, се среща с приятелки. Има и две дълги ваканции – през лятото и през зимата; винаги ги прекарват с Тод заедно.

Джоди потегля с ауди купето си, сваля прозорците и поглъща шума и оживлението на града, наслаждавайки се на глъчка-

та наоколо – търговци, улични музиканти, открити пазари – и дори на тълпите, на сирените и уличното задръстване. Тий-нейджърка с връзка балони прекосява с танцова стъпка улицата. Мъж в бяла престилка седи в лотос на стълбите пред ресторант. Тя се отбива в ателието за рамки с раджпутската картина, купува туристически справочник и кухненска везна да смени старата, която се е повредила, а по обратния път изпива фрапучино в местния „Старбъкс“, оставяйки си достатъчно време да разходи кучето и да сготви яхния за вечеря, преди да посети курса по аранжиране на цветя.